

RIKTLINJER

Datum 2025-08-21

Ärendenummer 2024-POL000426-001

Riktlinjer för konstnärlig gestaltning — inom Region Skånes verksamhetsområde och fastighetsbestånd

1 Inledning

Riktlinjerna syftar till att beskriva hur Region Skåne arbetar med konstnärlig gestaltning i sina verksamhetslokaler och sjukhusområden. Riktlinjerna betonar ett tvärsektoriellt perspektiv där arkitektur, funktion och konstnärliga värden samspelar samt där människan och människans behov utgör utgångspunkt för utformningen.

Riktlinjerna utgår från regionfullmäktiges Policy för Region Skånes konstsamling och syftar till att tydliggöra hur policyn ska tillämpas i fråga om Region Skånes konstsamling och konstnärliga gestaltningar.

Riktlinjerna:

- utgör underlag vid förvärv av konstnärlig gestaltning i befintligt fastighetsbestånd inom befintliga verksamhetsområden, vid extern förhyrning och vid framtida ny- och ombyggnadsprojekt
- beskriver kriterier för gåvor och donation av konstnärlig gestaltning
- redogör för kriterier gällande utlån, deponi ur och inlån till Region Skånes konstsamling

2 Ansvar

Regionfastigheter och Konstenheten är en del av Fastighets- och servicenämndens ansvarsområde.

Regionfastigheters konstenhet ansvarar för inköp, upphandling, gåvor och donation samt ägande och förvaltning av konstnärlig gestaltning inom Region Skånes fastighetsbestånd, verksamhetsområde, extern förhyrning och vid framtida ny- och ombyggnadsprojekt.

Varje förvaltning och verksamhetsområde kan beställa konstnärlig gestaltning av Regionfastigheter men kan inte själv köpa och äga, låna in eller låna ut eller ta emot gåvor och donationer avseende konst. Detta gäller oberoende om förvaltningen ifråga bedriver sin verksamhet i Region Skånes fastigheter eller i externt förhyrda lokaler.

3 Förvärv

Med Region Skånes strategi för *gestaltad livsmiljö – arkitektur, form och design* (2018) följer en helhetssyn på livsmiljön där människan och människans behov är utgångspunkt för utformningen. Perspektivet innefattar förutom arkitektur, form och design, även konst, historiska sammanhang och sociala värden.

Ambitionen är vård- och arbetsmiljöer där funktionskrav, arkitektur och konstnärlig gestaltning samspelar och förhöjer hälsofrämjande upplevelser och kvaliteter i Region Skånes offentliga miljö.

Med konstnärlig gestaltning menas konst som är fastighetsrelaterad, så kallad fast konstnärlig gestaltning, eller verksamhetsrelaterad, så kallad lös konstnärlig gestaltning, och som:

- är utförd av yrkesutövande inom bildkonst- och formområdet som till exempel arkitekt, målare, skulptör, serietecknare,

illustratör, fotograf, textilkonstnär, keramiker, formgivare eller performance-konstnär

- förhåller sig till platsens, verksamhetens och arkitekturens förutsättningar
- förhåller sig till verksamhetens och arkitekturens krav på generalitet, flexibilitet och förändringsbarhet
- bokförs som utgift för materiell investering enligt gällande kriterier
- förvaltas och ägs av Region Skåne enligt jordabalken, som fasta och lösa inventarier

Konst kan yttras på många sätt och i flera olika arkitektoniska skalor, från byggnadernas möte med sin omgivning till enskilda vårdrum. Det kan uttryckas på fasader eller tak, i utemiljöer som landskap och belysning, golv och väggar, ljud- eller ljusinstallationer, skulpturer och tavlor. Konstnärlig gestaltning kan därför omfatta:

- bearbetning av befintliga material
- bearbetning och tillägg av arkitektoniska beståndsdelar i och på byggnader samt grön infrastruktur
- tillägg av teckning, måleri, video, skulptur och andra konstnärliga uttryck så som till exempel ljudinstallationer och illustrationer
- tillägg av konstnärliga konceptuella verk, metoder och strategier

Genom att bjuda in konstnärer tidigt i verksamhets- och byggprocess ger Region Skåne utrymme och möjlighet till nya och oförutsedda förutsättningar för konstnärliga idéer och verksamhetsinitiativ som förhöjer hälsofrämjande upplevelser och kvaliteter i en funktionell vård- och arbetsmiljö.

3.1 Dynamisk hållbarhet

För att uppnå målen med konstnärlig gestaltning ska förvärv karakteriseras av en dynamisk hållbarhet. Detta säkras genom att gestaltningarna övergripande inkluderar och förhåller sig till:

- konstnärens delaktighet —möjligheten att hitta innovativa byggnads- och verksamhetslösningar i tidiga skede av verksamhets- och byggprocess
- språklig bredd — mångfald av konstnärliga och estetiska uttryck
- material- och miljömässig hållbarhet — genom att prioritera robusta system och material med lång livslängd, låg energiförbrukning och litet underhållsbehov optimeras förvaltnings- och driftskostnader
- väl formulerad och tillgänglig tolkning — gestaltningen ska nå en blandad publik och ha förutsättningar att uppfylla dagens och framtidens behov
- dokumentation och kommunikation — öppen och tillgänglig för olika grupper och intressen, samt anpassad till användarnas olika förutsättningar
- värnandet av historiskt värdefulla kulturarv och kulturmiljöer

3.2 Platser

Vid val av platser och omfattning av konstnärlig gestaltning arbetar Region Skåne med nedanstående platsindelning i vård- och arbetsmiljön. Slutlig placering och val av konstnärlig gestaltning avgörs av tjänstepersoner i dialog med projekt-, förvaltnings-, verksamhets- eller patientrepresentanter.

- publika platser där patienter, besökare och personal vistas
- verksamhetsnära platser där verksamhet möter patient och närstående
- patientnära platser där patienter ofta är ensamma
- personalnära platser där endast personal har tillträde

Privata bilder, så som fotografier, illustrationer, affischer och liknande, får endast finnas i enskilda tjänsterum/personalrum där bara personal vistas. I de fall verksamhetsuppdraget innefattar produktion av bilder som en del av vårduppdraget, är det tillåtet för verksamheter att tillfälligt sätta upp patienters bilder så som

teckningar, foto eller dylikt i verksamhetens lokaler. Region Skåne och Konstenheten hanterar och ansvarar inte för privata bilder som förkommer, stjäls, drabbas av skadegörelse eller på annat sätt förstörs eller skadas.

3.3 Budgetram vid förvärv

Konstnärlig gestaltning är aktuell för förvärv när investeringsutgift överstiger tio miljoner kronor vid:

- ny- och ombyggnadsprojekt i egenägda fastigheter
- ny- och omförhyrning i externa lokaler

Även befintlig konst ur konstsamlingen tas i anspråk för dessa investeringsobjekt.

Region Skåne tillämpar en dialog-och behovsmodell för att identifiera och fastställa storleken på investeringskostnaden för konstnärlig gestaltning i befintligt fastighetsbestånd, inom befintliga verksamhetsområden, vid extern förhyrning och vid framtida ny- och ombyggnadsprojekt.

I dialog-och behovsmodellen ska följande faktorer beaktas:

- politiska visioner, beslut och byggperiodens tidslängd
- verksamhetsområde – särskild hänsyn tas till prioriterade grupper som exempelvis psykiatri och habilitering, barn och unga samt onkologi
- arkitekturens förutsättningar – hänsyn ska tas till ovannämnda platsindelning

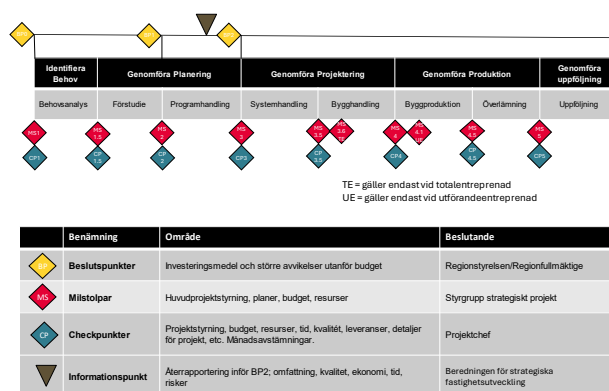
Budgetramen för konstnärlig gestaltning ska täcka investeringsutgifter som är direkt hänförliga till gestaltningen, som:

- inköp av konst i varierade visningssammanhang så som gallerier, konstinstitutioner, mässor, organiserade portfoliovisningar, organiserade open-call samt etablerade och registrerade konstnärsnätverk

- utgifter som är knutna till själva framställningen av den konstnärliga gestaltningen, som arvode till konstnärer, konsultarvode, skissarvode och upphandling
- utgifter som är direkt relaterade till den konstnärliga gestaltningen, som projektledning, projektering, byggnadstekniska åtgärder, produktionskostnader, materialkostnader, transport och resor, installation och montering, dokumentation och kommunikation, som till exempel audioguide, skyltar och så vidare

Ärendeframskrivning av investeringsmedel för förvärv av konstnärlig gestaltning genomförs i enlighet med gällande Riktlinjer för investeringsprocess i Region Skåne och redovisas i alla projekt beslutade av Regionfullmäktige. Strategiska projekt bereds enligt Beslutsstruktur för Strategiska projekts projektområde.

Beslutsstruktur för Strategiska projekts projektområde

Regionfastigheter har rätt att vid behov omfördela investeringsmedel mellan närliggande projekt inom ett sjukhusområde, men inte mellan olika sjukhusområden.

4 Gåvor och donationer

Gåvor och donationer kan komplettera Region Skånes konstsamling och ska vara professionellt utförda. De konstnärliga gestaltningarna ska ha konstnärlig verkshöjd och var utförda av yrkesutövande inom bildkonst- och formområdet. Gåvor och donationer ska bidra till konstsamlingens mångfald av både konstnärskap och konstnärliga uttryck.

Den konst som tillfaller Region Skånes konstsamling genom gåva eller donation ska inte vara förenad med särskilda villkor. Gåva eller donation följer konstsamlingens plan för förvaltning och förmedling. Vid osäkerhet kring gåvans eller donationens proveniens ska donator lämna bevis för proveniens.

Vid beslut om gåvor och donationer ska hänsyn tas till gåvan eller donationens förvaltningsaspekter och livscykel.

Regionfastigheter godkänner gåvor och donationer av konstnärlig gestaltning inom Region Skånes fastighetsbestånd och verksamhetsområde.

5 Utlån och deponi

Med utlån menas lån av befintlig lös konst till verksamheter inom Region Skånes verksamhetsområde, samt till konstnärer och institutioner vid temporära utställningar. Med deponi menas deponering av befintlig lös konst till institutioner och externa vårdentreprenörer som utför uppdrag åt Region Skåne.

Vid utlån och deponi gäller:

- att utlån ska beviljas i så stor utsträckning som möjligt
- att utlån är kostnadsfritt för verksamheter inom Region Skåne
- att extern låntagare står för administrativa avgifter och hantering, transport, försäkring, eventuell konservering och ramning
- att externa utlån regleras i avtal mellan berörda parter och är tidsbegränsade

- att vid långtidsutlån och deponi hos institutioner överförs ansvaret för konstverk på obestämd tid men äganderätten behålls av Region Skåne. Detta regleras i avtal

Regionfastigheter tar beslut om utlån och deponi.

6 Inlån

Med inlån menas lån av konstverk från andra konstinstitutioner och organisationer.

Genom inlån i till exempel temporära samarbetsprojekt kan Region Skåne stärka förmedlingen av aktuell konst, öka tillgängligheten till kulturarvet och öka kvaliteten i kunskapsutveckling och forskning. Region Skåne lånar konstnärlig gestaltning under en begränsad tidsperiod för ett specifikt syfte till Region Skånes konstsamling.

Vid inlån gäller:

- alla inlån ska regleras i avtal mellan berörda parter och ska vara tidsbegränsade
- förvaltningsansvar för inlånat konstverk innebär att det hanteras på likvärdigt sätt som övriga verk i Region Skånes konstsamling

Regionfastigheter tar beslut om inlån.